

Chambre des Représentants

SESSION 1970-1971.

16 MARS 1971

PROPOSITION DE LOI

tendant à donner aux conseils communaux la faculté d'étendre l'électorat communal aux ressortissants des pays signataires du traité de la C. E. E.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Les gouvernements des Etats signataires du Traité de Rome sont engagés dans un processus d'intégration comportant, outre un programme d'unification économique et monétaire, un dessein d'unification politique. Un espoir réaliste permet d'envisager, à terme raisonnable, une concertation des politiques extérieures et une participation de tous les ressortissants de la C. E. E. — élargie ou non —, quel que soit leur lieu de résidence, à l'élection du Parlement Européen au suffrage universel.

Dans ce cadre, il est opportun de proposer des formules visant à favoriser la participation des ressortissants d'Etats membres de la C. E. E. à la vie politique des pouvoirs subordonnés. C'est ainsi que l'avant-projet de loi sur les grandes agglomérations comportait l'octroi d'une capacité électorale aux étrangers ressortissants de la C. E. E. : le projet de loi déposé par le Gouvernement abandonne cette intention, certains juristes la considérant comme non conforme aux dispositions constitutionnelles et des responsables politiques trouvant plus opportun et adéquat de commencer au plan communal.

La présente proposition de loi relève de cette dernière préoccupation. Elle écarte l'objection d'ordre constitutionnel. l'article 5 de la Constitution étant déjà fort éterné, dans son interprétation littérale, par la petite naturalisation, cependant que le problème est évidemment d'une nature essentiellement politique : c'est une volonté politique qui doit s'exprimer. La proposition tient aussi compte de l'anomalie par laquelle le nombre des sièges d'une série d'autorités élues dépend du nombre d'habitants, et non du nombre de citoyens, alors que dans certaines régions du pays, notamment en Wallonie, les étrangers représentent assez fréquemment plus de 15 % de la population locale, pour atteindre des proportions de 40 à 50 % dans les classes de l'enseignement primaire. Ces étrangers payent leurs impôts

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1970-1971.

16 MAART 1971

WETSVOORSTEL

waarbij kiesbevoegdheid als gemeenteraadskiezer wordt verleend aan de ingezetenen van de landen die het E. E. G.-verdrag hebben ondertekend.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De regeringen van de Staten die het Verdrag van Rome hebben ondertekend, hebben een begin gemaakt met de integratieprocedure die, behalve de economische en monetaire, ook de politieke eenmaking beoogt. De hoop is gewettigd dat zij binnen een redelijke tijd overleg zullen plegen alvorens hun buitenlands beleid te bepalen en dat alle onderhorigen van de al of niet verruimde E. E. G., ongeacht hun verblijfplaats, dank zij het algemeen stemrecht zullen kunnen deelnemen aan de verkiezing van het Europese Parlement.

In dat kader lijkt het dienstig middelen voor te stellen om de inspraak van de onderhorigen der lid-Staten van de E. E. G. in het beleid van de ondergeschikte besturen te bevorderen. Daarom was in het voorontwerp van wet op de grote agglomeraties bepaald dat de tot de E. E. G.-landen behorende vreemdelingen kiesgerechtigd zouden zijn. In het door de Regering ingediende wetsontwerp is daarvan geen sprake meer, daar sommige juristen van mening waren dat een dergelijke opzet in strijd is met de Grondwet en sommige politieke prominenten het passender en doelmatiger achtten de actie op gemeentelijk niveau aan te vatten.

Dat is ook het uitgangspunt van dit wetsvoorstel. Het grondwettelijk bezwaar wordt aldus omzeild, daar artikel 5 van de Grondwet, althans voor zover letterlijk geïnterpreteerd, veel van zijn waarde heeft ingeboet door de invoering van de kleine naturalisatie. Doch het probleem is natuurlijk in de eerste plaats een politieke kwestie : de politieke wil moet tot uiting komen. Voorts gaat het voorstel ervan uit dat het toch ongerijmd is dat het door verscheidene verkozen autoriteiten behaalde aantal zetels wordt bepaald door het aantal inwoners en niet door het aantal staatsburgers, ofschoon de vreemdelingen in sommige gewesten van het land, met name in Wallonië, vaak meer dan 15 % van de plaatselijke bevolking uitmaken en die verhouding soms oploopt tot 40 en 50 % onder de kinderen

locaux à l'instar des Belges, mais ils ne sont pas représentés, sauf au niveau de rares conseils consultatifs. Leur délinquance n'est pas plus élevée, en moyenne, que celle des Belges. Une forte majorité d'entre eux proviennent de pays membres de la C. E. E.

Il paraît dès lors justifié d'entreprendre des expériences de participation politique privilégiant les ressortissants de la C. E. E. Celles-ci ne pourraient avoir lieu que dans les communes où des conseils consultatifs ont déjà associé les étrangers à la vie publique et sous la réserve que ces conseils, généralement cooptés dans leur phase initiale, aient déjà pu être élus au suffrage universel. Les conditions de résidence sont fondées sur la nécessité d'une certaine intégration culturelle et d'une insertion au milieu local. La condition d'âge se justifie par le fait que les jeunes étrangers ne sont pas astreints au service militaire.

Enfin, il convient de signaler que le caractère expérimental de l'entreprise est souligné par le fait que la décision d'élargir ou non le corps électoral dépend du conseil communal, juge de l'intérêt local.

van de lagere school. Die vreemdelingen betalen aan de plaatselijke besturen belasting zoals de Belgen, maar zij zijn niet vertegenwoordigd, behalve in enkele zeldzame raden van advies. Gemiddeld plegen zij niet meer misdrijven dan de Belgen. Zij komen in grote meerderheid uit landen die lid van de E. E. G. zijn.

Het lijkt dan ook verantwoord aan de onderhorigen van de E. E. G.-landen bij wijze van proef het voorrecht van politieke inspraak te verlenen. Een dergelijke proef zou slechts mogen gewaagd worden in gemeenten waar een raad van advies bestaat waardoor de vreemdelingen bij het openbare leven worden betrokken en mits die raad — die aanvankelijk doorgaans bij coöptatie wordt samengesteld — reeds via het algemeen stemrecht kon worden verkozen. De voorwaarden inzake verblijf zijn hierdoor ingegeven dat van de vreemdelingen enige culturele integratie en inschakeling in het sociale milieu moet worden geëist. De voorwaarde inzake leeftijd is verantwoord omdat de jonge vreemdelingen hier geen dienstplicht moeten vervullen.

Dat het hier om een proef gaat, blijkt vooral uit het feit dat de beslissing tot verruiming van het kiezerskorps moet worden genomen door de gemeenteraad, die oordeelt of de gemeente daar al dan niet belang bij heeft.

E. GLINNE.

PROPOSITION DE LOI

Article premier.

L'article premier de la loi électorale communale est complété par un nouvel alinéa libellé comme suit :

« Sont également électeurs pour la commune, ceux qui, sans distinction de sexe, possèdent la qualité de ressortissant d'un des pays signataires du Traité instituant la Communauté Economique Européenne, signé à Rome le 25 mars 1957, qui ont atteint l'âge de 25 ans et justifient d'une résidence habituelle en Belgique depuis dix ans au moins, dont cinq au moins dans la commune où ils ont établi leur dernière résidence. »

Art. 2.

L'article 3 du Code électoral est complété comme suit :

« Sont également inscrits sur ces listes pour les élections communales, les personnes visées au deuxième alinéa de l'article premier de la loi électorale communale, aux conditions suivantes :

1° qu'il ait été constitué dans la commune, à l'initiative du conseil communal, un « Conseil consultatif représentatif des immigrés », élu au suffrage universel préalablement aux élections communales par les ressortissants étrangers résidant dans la commune et satisfaisant aux conditions d'âge et de résidence prévues à l'article premier.

2° que soit intervenue préalablement à la dernière revision des listes électorales précédant la date des élections commu-

WETSVOORSTEL

Artikel 1.

Artikel 1 van de gemeentekieswet wordt aangevuld met een nieuw lid, luidend als volgt :

« Zijn eveneens kiezer voor de gemeente zij die, zonder onderscheid van kunne, de hoedanigheid bezitten van onderhorige van een der landen die het op 25 maart 1957 te Rome ondertekende Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap hebben ondertekend, tevens de leeftijd van 25 jaar hebben bereikt en bewijzen dat zij hun gewone verblijfplaats in België hebben sedert ten minste tien jaar, waarvan ten minste vijf jaar in de gemeente waar zij hun laatste verblijfplaats hebben gevestigd. »

Art. 2.

Artikel 3 van het Kieswetboek wordt aangevuld als volgt :

« De in het tweede lid van artikel 1 van de gemeentekieswet bedoelde personen worden eveneens ingeschreven op de lijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen onder de volgende voorwaarden :

1° dat in de desbetreffende gemeente, op initiatief van de gemeenteraad, een « voor de immigranten representatieve Raad van advies » is ingesteld, die vóór de gemeenteraadsverkiezingen bij algemeen stemrecht is verkozen door de vreemdelingen die in de gemeente verblijven en aan de in artikel 1 gestelde voorwaarden inzake leeftijd en verblijfplaats voldoen;

2° dat die zelfde gemeenteraad vóór de laatste herziening van de kiezerslijsten vóór de datum van de gemeenteraads-

nales; une délibération du même conseil communal tendant à élargir l'électorat aux conditions rappelées ci-avant ».

Art. 3.

Le Roi est habilité à adapter et compléter les dispositions de la loi électorale communale, y compris les dispositions finales et celles concernant les exclusions et suspensions, en vue de les mettre en concordance avec les dispositions de la présente loi et d'assurer la mise en exécution de celle-ci.

26 février 1971.

verkiezingen de beslissing heeft genomen om de kiesbevoegdheid onder de hierboven vermelde voorwaarden uit te breiden ».

Art. 3.

De Koning wordt gemachtigd om de bepalingen van de gemeentekieswet, met inbegrip van de strafbepalingen en de bepalingen betreffende uitsluiting en schorsing, aan te passen en aan te vullen ten einde die in overeenstemming te brengen met de bepalingen van deze wet en tevens de uitvoering van deze laatste mogelijk te maken.

26 februari 1971.

E. GLINNE,
G. CUDELL,
J. BOON,
Henri DERUELLES,
A. MAGNEE.